

**О. В. Коломоєць,**  
*аспірантка кафедри теорії та історії державства та права,  
Международный гуманитарный университет;  
научный руководитель – д-р юрид. наук, проф. А. Ф. Крыжановский*

## **ДО ПИТАННЯ ПРО ТРАНСФОРМАЦІЮ МИТНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ**

Сутність будь-якої держави виявляється у визначенні та втіленні у життя її функцій. Саме у функціях держава отримує соціальне наповнення та розкриває своє призначення. Можемо констатувати: у разі, коли держава забезпечує ефективно виконання своїх функцій, вона отримує не тільки підтримку з боку народу (легітимацію), але й посилює свою соціальну ефективність. Це неминуче виявляється у її аксіологічних характеристиках, зростанні її цінності для суспільства й особистості. То ж цілком зрозумілим є прагнення державної влади започаткувати такі моделі функціонування державного механізму у складних умовах загострення економічних, фінансових, енергетичних, екологічних та соціальних проблем, які б були адекватними сучасним викликам. Оскільки у сучасних умовах з новою силою виявляють себе нові внутрішні і зовнішні (глобальні) виклики, державна влада вдається до спроб модернізувати митну діяльність у спосіб, який, з її погляду, оптимізує цю досить складну і важливу для країни сферу.

Однією з таких новацій у цьому напрямку стало реформування митних та податкових органів у єдиний орган – Міністерство доходів і зборів. Нормативне закріплення ця трансформація отримала у низці правових актів, таких, як Укази Президента України № 726/2012 від 24 грудня 2012 року «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» та № 141/2013 від 18 березня 2013 року «Про Міністерство доходів і зборів» було створено Міністерство доходів і зборів та затверджено Положення, щодо організації його діяльності [1].

У цих актах встановлено, що Міністерство доходів і зборів України є правонаступником Державної податкової служби України та Державної митної служби України, що реорганізуються. Міністерство доходів і зборів України (Міндоходів України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Міндоходів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань:

- забезпечення формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізації єдиної державної податкової, державної митної політики;
- забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок);
- забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Міндоходів України здійснює прогнозування та проводить аналіз надходження податків і зборів, інших платежів, визначених Податковим та Митним кодексами України, Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», вивчає вплив макроекономічних показників і змін законодав-

ства на надходження податків, інших платежів, розробляє пропозиції щодо збільшення їх обсягу та зменшення втрат бюджету. У межах своїх повноважень, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України міністерство видає накази, організовує і контролює їх виконання. Накази Міндоходів України, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, видаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [2].

Подібне злиття митних та податкових органів не є новим для європейських держав. Низка країн Європи організували адміністрування податками та митними платежами у такий самий спосіб. Безумовно, такий вектор, з одного боку, вказує на європейську орієнтацію України, посилення ролі виконавчої влади та консолідації доходної частини бюджету у «одних руках», а з іншого, спрощує громадянам реалізацію їх прав у цій сфері. Тож, залишаючи поза увагою політичні аспекти зазначених процесів, слід вказати, що таким чином в Україні відбулася певна трансформація діяльності держави уподатковій та митній сферах, де визначальною стає функція держави у сфері адміністрування доходів і зборів. Зичайно, будь-які нормативно-правові новації державних інституцій вимагають ґрунтовного доктринального аналізу і перевірки практикою, бо нерідко задекларовані цілі, принципи і засоби деформуються у ході їхнього застосування. Відносно здійснюваного реформування вже лунають застереження фахівців: посилення адміністрування і збільшення наглядових та каральних функцій саме по собі вже не може бути позитивом. А посилення контролю не призведе до підвищення ефективності, до кращої роботи, до того, щоб інформація, якою будуть обмінюватися інституції, сприяла саме зрозумілості, прозорості фінансової системи. А практика показує, як вважає професор В. Юрчишин, що в Україні дедалі більше посилюється саме адміністративний контроль [3].

Зазначене дає підстави для висновку, що у сучасний період митна функція трансформується у свого роду синтетичну підфункцію, яка існує на стику кількох сфер: фінансової, економічної, правоохоронної та ін. У зв'язку із цим можливо очікувати важливих змін законодавства, трансформацій у технологіях вирішення завдань нового державного органу, зокрема, й у сфері здійснення митної справи, що актуалізує дослідження цієї проблематики.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Про Міністерство доходів і зборів України : Указ Президента України від 18.03.2013 № 141/2013 [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/141/2013>.
2. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV [Електроний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
3. Міністерство доходів і зборів береться за страхові компанії і торговців цінними паперами [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24944946.html>.